

**МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА МЕДИЧНА ШКОЛА»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНІ «ЄМШ»

к.м.н., доцент Г. А. Александріна

« 30 » 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ВИРОБНИЧА ЛІКАРСЬКА ПРАКТИКА ІЗ ПРАКТИКУМОМ
ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ**

Підготовки	другого (магістерського) рівня
Галузі знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальності	222 «Медицина»

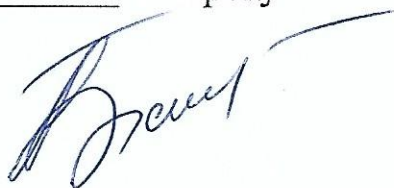
РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Навчально-науковий інститут «Європейська медична школа», кафедра клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Бабенков Г.Д. д.м.н., завідувач кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології, Загородний М.І., д.м.н., доцент кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології, Загородонець Л.В. - доцент кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства та гінекології Гюльмамедова д.м.н., професор кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології, Нечипоренко В.І. викладач кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології.

Схвалено на засіданні кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології Протокол № 1 від «23» 08 2022 року

Завідувач кафедри

Бабенков Г.Д.

Затверджено на засіданні Вченої ради ННІ «Європейська медична школа»

Протокол № 1 від «29» 08 2022 року.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
Кредитів - 10	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»	Повний курс		
Розділів -2	Спеціальність 222 «Медицина»	Рік підготовки		
		5		
Загальна кількість годин – 300 годин	Рівень вищої освіти: магістр	Семестри		
		9		10
	Форма навчання: денна	Лекції	-	-
		Практичні	90	84
		СРС	60	66
	Тип дисципліни: обов'язкова	Вид контролю:		
		Диференційний залік		

Пояснювальна записка до практики:

Виробнича лікарська практика із практикумом функціональної діагностики передбачає проходження здобувачем вищої освіти практичної підготовки із таких розділів, які в свою чергу поділяються на модулі:

1) Розділ «Виробнича лікарська практика» : завданнями практики є закріплення знань і умінь, одержаних при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін (обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу, призначення лікування) і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи та умовами роботи лікаря в різних відділах медичної установи, а також закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи.

- Модуль 1. Виробнича лікарська практика: в.о.сімейного лікаря (терапевтичний аспект) ;
- Модуль 2. Виробнича лікарська практика: в. о. дільничного хірурга;
- Модуль 3. Виробнича лікарська практика: в. о. дільничного педіатра;
- Модуль 4. Виробнича лікарська практика з акушерства. (виконуючий обов'язки лікаря пологового відділення).

2) Розділ «Практикум функціональної діагностики» передбачає засвоєння студентами практичних навичок щодо визначення діагностичних можливостей функціональних методів дослідження у внутрішній медицині, показів і протипоказів, методики проведення, алгоритмів трактування отриманих результатів з подальшою інтерпретацією характеру і тяжкості порушень функції органів пацієнтів на різних етапах захворювання, формування уявлення про взаємозв'язок між виявленими інструментальними змінами та патогенезом і клінічними проявами захворювання. Практикум проводиться у відповідних відділеннях медичних закладів, які є клінічними базами Міжнародного європейського університету.

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна. Для спеціальності 222 Медицина:

Загальні компетентності(ЗК)	
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК-7	Здатність працювати в команді.
ЗК-8	Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК-11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Фахові компетентності(ФК)	
ФК-1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК-2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК-3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
ФК-4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК-7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК-8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК-10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК-11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК-12	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультивання з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції.
ФК-13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.
ФК-15	Здатність до проведення експертизи працездатності.
ФК-16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК-24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК-25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.
Програмні результати навчання(ПРН)	
ПРН-1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН-3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН-4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН-5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН-6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
ПРН-7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН-9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН-10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН-11	Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН-12	Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН- 13	Проводити оцінку та моніторинг розвитку дитини, надавати рекомендації з вигодовування та особливостей харчування залежно від віку, організувати проведення профілактичних щеплень за календарем.
ПРН- 14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН- 17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН- 18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН- 19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
ПРН- 21	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН- 24	Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН- 29	Планувати, організувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

Розділ «Виробнича лікарська практика»

Модуль 1. Виробнича лікарська практика: в.о.сімейного лікаря (терапевтичний аспект) ;
Модуль 2. Виробнича лікарська практика: в. о. дільничного хірурга;
Модуль 3. Виробнича лікарська практика: в. о. дільничного педіатра;
Модуль 4. Виробнича лікарська практика з акушерства.

Модуль 1. Виробнича лікарська практика: в.о.сімейного лікаря (терапевтичний аспект)

Опис модуля (анотація)

Виробнича лікарська практика Модуль в.о. сімейного лікаря передбачає опанування здобувачами вищої освіти практичними навичками згідно освітньо-професійної програми 222 «Медицина». Вона проводиться в той час, коли здобувачами вищої освіти 5-го курсу медичного факультету набуті знання з внутрішньої медицини.

Практика проводиться в якості виконуючого обов'язки сімейного лікаря (терапевта) відповідно до діючого навчального плану і програми. Виробнича практика (лікарська) здобувачів вищої освіти V курсу в обсязі професійних обов'язків сімейного лікаря (терапевта) поліклініки. Виробнича лікарська практика з внутрішньої медицини Змістовий модуль 1.

При проходженні виробничої практики здобувачі вищої освіти зобов'язані:

- до початку проходження виробничої практики одержати від завідувача відділу виробничої практики вищого навчального закладу консультації щодо терміну проходження практики, оформлення документації тощо;
- в деканаті отримати скерування в базову установу для проходження практики;
- своєчасно прибути на базу практики;
- в повному обсязі виконувати всі завдання передбачені програмою практики і вказівками її керівників на циклах;
- вивчити та суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки;
- виконувати, діючи в лікувальній установі, правила внутрішнього трудового розпорядку;
- нести відповідальність за доручену роботу, її результати на рівні зі штатними працівниками;
- вести щоденник практики, іншу документацію, яка передбачена програмою практики;
- після закінчення циклу («Виробнича лікарська практика в.о. сімейного лікаря») практики подати керівнику практики від навчального закладу письмовий звіт про виконання всіх завдань, передбачених програмою, заповнений та завізований безпосереднім базовим керівником щоденник;
- своєчасно здати ПМК з практики.

Пререквізити і постреквізити (міждисциплінарні зв'язки): вивчення навчальної дисципліни базується на попередньо отриманих здобувачами вищої освіти знаннях:

а) пропедевтики внутрішньої медицини, а також інших базових дисциплін (медичної біології, медичної та біологічної фізики, біоорганічної та біологічної хімії, гістології, цитології та ембріології, анатомії людини, патоморфології, фізіології та патофізіології, мікробіології, вірусології та імунології, радіології) й інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи вивчення студентами внутрішньої медицини та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з професійних хвороб в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності;

в) закладає основи здорового способу життя та профілактики порушення функцій у процесі трудової діяльності.

Мета та завдання модуля:

Мета вивчення «Лікарська практика в.о. сімейного лікаря»: полягає у закріпленні практичних навичок у межах компетентностей та результатів навчання, визначених у освітньо-професійній

програмі підготовки фахівців за спеціальністю 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»: оволодіння основними маніпуляціями та методами діагностики для постановки діагнозу і вибору правильного методу лікування; формування відповідальності здобувача вищої освіти, як майбутнього фахівця за рівень своєї підготовки та її вдосконалення протягом навчання і професійної діяльності.

Основними завданнями практики є закріплення знань і умінь, одержаних при вивченні основних клінічних і теоретичних дисциплін (обстеження хворого, встановлення клінічного діагнозу, призначення лікування) і подальше вдосконалення практичних навичок, ознайомлення з організацією лікувальної справи та умовами роботи лікаря в сімейному відділі поліклініки, а також закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **вміти:**

- проводити опитування і фізикальне обстеження хворих та аналіз їх результатів; - планувати схеми обстеження конкретного хворого залежно від особливостей клінічного перебігу захворювання;
- аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження;
- визначати провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених захворюваннях;
- проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз найбільш поширених захворювань;
- трактувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених терапевтичних захворювань;
- оволодіти методами діагностики та надання невідкладної допомоги на дошпитальному етапі;
- оволодіти необхідними медичними маніпуляціями;
- ознайомитись із веденням медичної документації в центрі ПМСД або поліклініці;
- оволодіти морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації

Виробнича практика передбачає:

- вивчення здобувачами вищої освіти організаційної структури центру ПМСД або поліклініки та окремих її підрозділів, а також документації МОЗ України, що регламентує її роботу;
- участь у амбулаторно-поліклінічному хворих і здорових дорослих сімейними лікарями та лікарями - спеціалістами, оволодіння навиками ведення необхідної документації лікарями амбулаторно-поліклінічних закладів;
- оволодіння правилами проведення динамічного спостереження за хворими та здоровими людьми окремих груп, можливостями надання медичної допомоги в умовах денного та домашнього стаціонару;
- участь у формуванні основних принципів здорового способу життя щодо профілактики найпоширеніших захворювань серед населення;
- знання основних проявів, чинників ризику, принципів лікування основних найбільш поширених захворювань з метою їх профілактики, раннього виявлення та своєчасного надання необхідної допомоги.

Тематичний план лекцій.

Не передбачено навчальним планом .

Тематичний план практичних занять:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи організації надання планової і невідкладної допомоги в амбулаторних умовах. Прийом хворих. Проведення опитування та фізикального обстеження пацієнтів. Заповнення медичної карти амбулаторного хворого. Визначення об'єму додаткових досліджень, оцінка їх результатів. Встановлення попереднього діагнозу. Визначення тактики подальшого лікування, реабілітації, профілактики. Трудовий прогноз.	4
2	Робота в кабінеті функціональної діагностики: оцінка функції зовнішнього дихання, ЕКГ, ехокардіографії, фонокардіографії, рентгенографії та рентгеноскопії органів грудної клітки, шлунково-кишкового тракту, жовчного міхура та нирок, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії.	4
3	Робота у фізіотерапевтичному кабінеті: участь у проведенні – електротерапії постійним током, імпульсними токами низької та звукової частоти, височастотної електротерапії, магнітотерапії, аероіонотерапії, ультразвукової терапії, процедур тепло- і водолікування тощо.	4
4	Робота в кабінеті невідкладної допомоги поліклініки: огляд хворого, визначення синдромів та наявності невідкладних станів. Участь у наданні невідкладної допомоги в ургентних ситуаціях: гостра серцева недостатність, гіпертонічний криз, пароксизмальні порушення серцевого ритму, тромбоемболія легеневої артерії, астматичний статус, гостра шлунковокишкова кровотеча, гостра ниркова недостатність .	4
	Разом за модуль	16

Тематичний план самостійної роботи

№	Назва теми	К-ть год.
1.	Підготовка до практичних занять.	5
2.	Участь у веденні поліклінічного прийому	10
3.	Разом	15

Перелік теоретичних питань для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового контролю:

1. Епідеміологія гіпертонічної хвороби та визначення поняття. Екзогенні та ендogenous чинники ризику гіпертонічної хвороби, методи активного виявлення, класифікація. Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація. Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими. Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики гіпертонічної хвороби.
2. Епідеміологія та профілактика ІХС. Чинники ризику ІХС та їх корекція. Діагностика та лікування різних клінічних форм ІХС в амбулаторних умовах.
3. Клініко-експертна характеристика кардіоваскулярних захворювань.
4. Методи визначення морфологічних змін та функціональних порушень при кардіоваскулярних захворюваннях.
5. Показання та протипоказання до праці при кардіоваскулярних захворюваннях.
6. Критерії визначення груп інвалідності при кардіоваскулярних захворюваннях.
7. Шляхи реабілітації хворих.
8. Епідеміологія бронхіальної астми та визначення поняття. Екзогенні та ендogenous чинники ризику БА, методи активного виявлення, класифікація. Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація. Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими. Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики БА.
9. ХОЗЛ: чинники ризику, діагностика, лікування та профілактика.
10. Епідеміологія та первинна профілактика захворювань травного каналу.
11. Клініко-експертна характеристика хронічних захворювань легень. Критерії визначення груп інвалідності. Трудовий прогноз.
12. Гелікобактер пілорі-асоційовані захворювання травного тракту: діагностика, лікування, профілактика.
13. Епідеміологія хронічного гепатиту та визначення поняття. Екзогенні та ендogenous чинники ризику ХГ та ЦП, методи активного виявлення, класифікація. Стандарти обстеження хворих та їх реабілітація. Динамічне спостереження за людьми з чинниками ризику і хворими. Ефективність заходів з первинної та вторинної профілактики ХГ.
14. Хронічний панкреатит та хвороби жовчовивідних шляхів – критерії діагностики, принципи лікування. МСЕ при захворюваннях жовчного міхура та підшлункової залози.
15. Екзо- та ендogenous чинники ризику виникнення захворювань щитоподібної залози, діагностика, профілактика, лікування.
16. Класифікація, діагностика та лікування цукрового діабету різних типів.
17. Алгоритми диференційної діагностики жовтяниць
18. Алгоритми диференційної діагностики при суглобовому синдромі.

Перелік практичних навичок до підсумкового контролю:

1. Проведення лікарського прийому в центрі ПМСД під контролем лікаря загальної практики – сімейного лікаря та оформлення: медичного паспорта дільниці
2. Оформлення профільного журналу дільниці, журналу викликів лікаря додому листка обліку щоденного прийому хворих.
3. Оформлення щомісячного плану роботи лікаря
4. Оформлення медичної карти амбулаторного хворого та епікризів.

5. Заповнення статистичних карт для реєстрації заключних (уточнених) діагнозів.
6. Надання лікарської допомоги хворим вдома під контролем лікаря загальної практики – сімейного лікаря.
7. Проведення організації домашнього стаціонару, та необхідних додаткових обстежень, консультацій в домашніх умовах
8. Надання лікарської допомоги в умовах денного стаціонару центру ПМСД під контролем лікаря денного стаціонару
9. Проведення організації невідкладної допомоги вдома та в умовах центру ПМСД, вивчення правил госпіталізації за терміновою потребою.
10. Оформлення тимчасової непрацездатності, довідки про тимчасову непрацездатність
11. Оформлення документів при скеруванні хворого на МСЕ (посильний лист) для визначення ступеня втрати працездатності
12. Виписка рецептів та оформлення рецептів для безкоштовної видачі медикаментів
13. Ведення динамічного спостереження хворих та інвалідів (облік за нозологіями, проведення планових оглядів хворих, лікування, консультації вузьких спеціалістів)
14. Оформлення контрольної карти динамічного обліку
15. Скласти маршрут оздоровчих заходів, відновного харчування, санаторнокурортного відбору при різних захворюваннях
16. Оформлення довідок для потреби санаторно-курортного лікування та санаторно-курортних карт
17. Вдосконалити інтерпретацію результатів лабораторно-інструментальних досліджень: загального аналізу крові, біохімічного аналізу крові, загального аналізу сечі, результатів проби за Земницьким та Нечипоренком, аналізу калу та копрограми, аналізу харкотиння, аналізу плевральної та асцитичної рідини, аналізу шлункової секреції, жовчі
18. Оцінка результатів дослідження функції зовнішнього дихання, ЕКГ, холтеровського моніторингу ЕКГ, ДМАТ, ехокардіографії, рентгенографії та рентгеноскопії органів грудної клітки, шлунковокишкового тракту, жовчного міхура та нирок, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії.

Рекомендована література :

Базова:

1. Сімейна медицина. У 3-х кн.: [підручник для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації]. Кн. 2. Симптоми і синдроми у клініці внутрішніх хвороб / за ред. О. М. Гиріної, Л. М. Пасієшвілі; Л. С. Бабінець, О. М. Барна, С. В. Білецький та ін. - К.: Медицина, 2016. - 455 с.
2. Організаційні аспекти системи первинної медико-санітарної допомоги в Україні: навчальний посібник [для студентів мед. закладів вищої освіти МОЗ України] / Ю. М. Казаков Т. А. Трибрат, С. В. Шуть, Н. І. Чекаліна; МОЗ України, УМСА, Каф. пропедевтики внутр. медицини з доглядом за хворими, загальної практики (сімейної медицини). - Полтава: Техсервіс, 2018. - 117 с.

Допоміжна:

3. Організація роботи дільничних терапевтів та сімейних лікарів і превентивної терапії. – Скляр О. Сімейна медицина. У 3-х кн. : [підручник для студентів вищих навч. закладів мед.

- ун-тів, ін-тів й акад.]. Кн. 3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики / за ред. О. М. Гіріної, Л. М. Пасієшвілі ; Л. С. Бабінець, П. А. Бездітко, С. А. Бондар та ін. - К. : Медицина, 2017. - 679 с.
4. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1-8: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – Київ, Медицина., 2019. – 680с. 3. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9-24: підручник / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. /– Київ, Медицина., 2019. – 584с + 6 к.вкл.
  5. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини: [підручник для студентів вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації]. Т. 2: Захворювання системи кровообігу. Ревматичні хвороби. Захворювання нирок. Загальні питання внутрішньої медицини / В.Г. Передерій, С. М. Ткач. - Вінниця: Нова книга, 2009. - 781 с.
  6. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю.М. Мостового. – 13-те вид., доп. – і перероб. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2020. – 582 с.
  7. Денесюк В.І., Денесюк О.В. Внутрішня медицина. Підручник для студентів закладів вищої медичної освіти III-IV рівнів акредитації та лікарів післядипломної освіти на основі рекомендацій доказової медицини/За ред. В.М. КоваленкаК.: МОРІОН; 2019.-980 с.
  8. Жарінов О.Й. Основи електрокардіографії (третє видання, перероблене і доповнене) / О.Й. Жарінов, В.О. Куць. – Львів. : МС, 2017. – 240 с.
  9. Катеренчук І.П. Клінічне оцінка, діагностичне й прогностичне значення результатів лабораторних досліджень: Навчальний посібник. Ревматологія.- Медкнига, 2018.-176с.
  10. Катеренчук І.П. Клінічне тлумачення і діагностичне значення лабораторних показників у загальнолікарській практиці: Навчальний посібник. - Медкнига, 2018.-224с.
  11. Наказ МОЗ України від 02.03.2016 № 152 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця». Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «[Стабільна ішемічна хвороба серця](#)».
  12. Наказ МОЗ України від 02.07.2014 № 455 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі з елевацією сегмента ST» Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST».
  13. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 № 164 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевації сегмента ST» Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Гострий коронарний синдром без елевації сегмента ST».
  14. Наказ [МОЗ України від 11.02.2016 № 89](#) «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги пацієнтам з хронічною хворобою нирок V стадії із застосуванням гемодіалізу або перитонеального діалізу».
  15. Наказ МОЗ України від 11.04.2014 № 263 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ревматоїдному артриті». Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої),

- третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації «Ревматоїдний артрит».
16. Наказ МОЗ України від 11.05.2011 №280/44 «Про затвердження стандарту та уніфікованих клінічних протоколів надання медичної допомоги зі спеціальності "Нефрологія".
  17. Наказ [МОЗ України від 13.06.2016 № 564](#) «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги в частині профілактики серцево-судинних захворювань». [Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної \(спеціалізованої\) та третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Профілактика серцево-судинних захворювань».](#)
  18. [Наказ МОЗ України від 15.06.2016 № 597](#) «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь». [Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної \(спеціалізованої\) та третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Фібриляція передсердь».](#)
  19. [Наказ МОЗ України від 15.06.2016 № 597](#) «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при фібриляції передсердь». [Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної \(спеціалізованої\) та третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Фібриляція передсердь».](#)
  20. [Наказ МОЗ України від 21.06.2016 № 614](#) «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при легеневої гіпертензії». [Уніфікований клінічний протокол екстреної, первинної, вторинної \(спеціалізованої\) та третинної \(високоспеціалізованої\) медичної допомоги «Легенева гіпертензія у дорослих».](#)
  21. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 р. №384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії». Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги «Артеріальна гіпертензія».
  22. Свинцицкий А.С. Диагностика та лікування ревматичних захворювань: Навчальний посібник. - Медкнига, 2017.-372с.
  23. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування // За редакцією академіка В.М.Коваленка, професора М.І.Лутая, професора Ю.М.Сіренка, професора О.С.Сичова. // Київ. – 2016. – 188 с.
  24. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування / Всеукр. асоц. кардіологів; За ред. В. М. Коваленка [та ін.]. – 3-те вид., переробл. і допов. – Київ : Моріон, 2018. – 223 с. : іл, табл.

16. Електронні ресурси

1. https://www.eular.org/eular_imaging_library_portal.cfm#http://www.rheumatologyclinic.ca/imagebank/#close <https://images.rheumatology.org/bp/#/>
2. <http://www.oxfordmedicaleducation.com/ecgs/ecg-examples/>
3. <https://litfl.com/top-100/ecg/>
4. http://learn.escardio.org/lp/eacvi_echo_elearningcourse/knowledge/078833a3-cafb-4506-b264-11e4e3d968f7/0/curriculumSubTopics <https://www.123sonography.com/ultrasound-courses> <https://www.asecho.org/rising-star-hub/echo-images/> <http://inephrology.kiev.ua/> <http://phc.org.ua/>
6. http://mtd.dec.gov.ua/images/dodatki/2014_455_GKS/2014_455%20YKPMG_GKS.pdf www.WebCardio.org

7. https://professional.heart.org/professional/GuidelinesStatements/UCM_316885_Guidelines-Statements.jsp - AMERICAN HEART ASSOCIATION PROFESSIONAL MEMBERSHIP
8. <https://www.escardio.org> - The European Society of Cardiology <https://www.rheumatology.org> - The American College of Rheumatology <https://www.asn-online.org/> - The American Society of Nephrology

Модуль 2. Виробнича лікарська практика: в. о. дільничого хірурга

Опис модуля (анотація)

Модуль 2 в.о. дільничого хірурга, вивчає хірургічну допомогу пацієнтам в умовах поліклініки, яка завжди вважалася провідною ланкою охорони здоров'я населення. В поліклінічних закладах до 85% пацієнтів розпочинають і закінчують лікування. Хвора людина не ізолюється від соціального середовища, в якому протікає її життя. Але поліклінічна служба має свої особливості. До таких особливостей, що формують характер роботи лікаря, варто віднести: жорстке обмеження в часі, що відпущений для роботи з хворим, обмежена можливість коректувати неточності прийнятого рішення лікарем, не завжди доступне використання сучасних методів діагностики та лікування. Умови праці формулюють вимоги до особистості лікаря-хірурга поліклініки. Засвоєння матеріалу модуля надасть можливість отримати практичні навички та сформувати професійні вміння щодо діагностики та лікування хірургічних захворювань.

Пререквізити і постреквізити (міждисциплінарні зв'язки) :

Вивчення модуля 2. в. о. дільничого хірурга базується на знаннях, які отримали здобувачі вищої освіти під час опанування такими фундаментальними теоретичними та клінічними дисциплінами як: «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Фізіологія», «Патоморфологія», «Патофізіологія», «Фармакологія», «Пропедевтика внутрішньої медицини», «Клінічна анатомія та оперативна хірургія», «Радіологія», «Внутрішня медицина, в тому числі клінічна фармакологія, клінічна імунологія та алергологія, професійні хвороби», «Ендокринологія», «Акушерство і гінекологія», «Травматологія та ортопедія», «Загальна хірургія», «Анестезіологія та інтенсивна терапія», «Урологія» та ін. Ці взаємодії формують уміння застосовувати знання в процесі професійної діяльності лікаря.

Мета та завдання :

Метою вивчення модуля 2. в. о. дільничого хірурга є: закріплення на практиці знань і умінь, які отримані при вивченні клінічних і теоретичних дисциплін, вдосконалення та поглиблення практичних навичок, отриманих під час практичних занять на хірургічних кафедрах, визначення тактики консервативного та хірургічного лікування, реабілітації пацієнтів після операцій.

Основними завданнями вивчення модуля 2. в. о. дільничого хірурга є: ознайомлення з організацією надання амбулаторної хірургічної допомоги, проведення протиепідемічної роботи в поліклініці, набуття та закріплення навичок санітарно-просвітницької роботи, формування професійних навичок та умінь щодо надання медичної допомоги при хірургічних захворюваннях в умовах поліклініки, опанування базовими хірургічними маніпуляціями, принципами хірургічних втручань в амбулаторних умовах та реабілітації пацієнтів.

Тематичний план практичних занять Модуль 2. в. о. дільничого хірурга

№	Тема заняття	Години
1.	Принципи організації надання хірургічної допомоги в амбулаторних умовах. Медична етика та деонтологія. <i>Запитання.</i> Нормативні документи МОЗ України, які регламентують роботу дільничого хірурга. Поняття та правила дотримання принципів етики та деонтології в роботі дільничого хірурга.	4
2.	Питання експертизи життєдіяльності та працездатності хірургічних пацієнтів <i>Запитання.</i> Правила оформлення листів тимчасової втрати працездатності. Контингенти хірургічних хворих, які підлягають диспансерному нагляду. Оформлення необхідних документів на МСЕК.	4
3.	Гнійні захворювання шкіри та м'яких тканин. Клініка, діагностика, лікування. Повець. <i>Запитання.</i> Фурункул. Карбункул. Абсцес. Флегмона. Бешиха. Еризипелоїд. Гідраденіт. Анаеробна клостридіальна та неклостридіальна інфекція: некротичний целюліт фасціїт. Клініка, діагностика, лікування. Емпірична та цілеспрямована антибіотикотерапія. Антибіотикорезистентність та шляхи запобігання її розвитку. Повець, правила активнопасивної імунізації.	4
4.	Гострі хірургічні захворювання органів черевної та грудної порожнини. Клініка, діагностика, лікування. <i>Запитання.</i> Визначення гострого живота. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини. Спонтанний пневмоторакс, гострий та хронічний абсцес легень, гангрена легень, гостра та хронічна емпієма плеври. Клініка, діагностика, тактика лікування. Показання та техніка виконання пункції плевральної порожнини.	4
5.	Травми органів черевної, грудної порожнини та опорно-рухового апарату. Діагностика, тактика лікування. <i>Запитання.</i> Гемоперитоніум при травмі: клініка, діагностика, лікувальна тактика. FAST-протокол. Невідкладна допомога постраждалим з травмами живота. Методи дослідження при ушкодженні ОГК. Переломи ребер, флотуючі переломи ребер. Пневмоторакс, гемоторакс, клініка, діагностика, лікування, невідкладна допомога. Транспортна іммобілізація при переломах кінцівок.	4
	Всього:	20

Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин

1.	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять.	
	1. Нові технології в хірургії. Сучасні методи діагностики та лікування.	3
	2. Обтураційна жовтяниця. Причини виникнення. Диференціальнодіагностична тактика. Сучасні підходи до лікування.	4
	3. Облітеруючі захворювання артерій.	4
	4. Варикозне розширення вен нижніх кінцівок.	4
	Разом:	15

Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю.

1. Фурункул. Карбункул. Гідраденіт. Клініка, діагностика, лікування.
2. Абсцес. Флегмона. Клініка, діагностика, лікування.
3. Панарицій. Еризипелоїд. Клініка, діагностика, лікування.
4. Бешиха. Клініка, діагностика, лікування.
5. Анаеробна клостридіальна та неклостридіальна інфекція. Некротичний целюліт. Некротичний фасциїт. Газова гангрена. Клініка, діагностика, лікування.
6. Клініко-лабораторні ознаки синдрому системної запальної відповіді, фактори, що спри
7. Види болю в животі. Визначення гострого живота.
8. Об'єктивне обстеження пацієнтів з гострим болем в животі.
9. Диференційна діагностика гострих захворювань органів черевної порожнини за характером болю.
10. Тактика лікування гострого апендициту, гострого холециститу, гострого панкреатиту, перитоніту, гострої кишкової непрохідності.
11. Спеціальні інструментальні методи обстеження стравоходу та шлунка.
12. Види жовтяниць, причини виникнення. Диференційна діагностика жовтяниць.
13. Інструментальні методи обстеження при захворюваннях печінки та жовчовивідних шляхів (УЗД, КТ, МРТ, ЕРПХГ).
14. Лікувальна тактика при обтураційній жовтяниці непухлинного та пухлинного генезу.
15. Основні етіологічні фактори кровотеч із верхніх та нижніх відділів ШКТ.
16. Клінічні ознаки кровотечі із верхніх та нижніх відділів ШКТ.
17. Класифікація ушкоджень органів черевної порожнини, клініка, діагностика.
18. Травма живота. Невідкладна діагностика та FAST-протокол.
19. Гострий та хронічний абсцес легень. Клініка, діагностика, лікування.
20. Спонтанний пневмоторакс, бульозна хвороба. Клініка, діагностика, лікування.
21. Гангрена легень, етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, лікування.
22. Гостра та хронічна емпієма плеври, етіологія, патогенез.
23. Класифікація ушкоджень органів грудної клітки.
24. Невідкладна діагностика при ушкодженнях ОГК.
25. Переломи ребер, флотуючі переломи ребер. Клініка, діагностика, лікування.
26. Пневмоторакс. Клініка, діагностика, лікування. Невідкладна допомога при відкритому та напруженому пневмотораксі
27. Гемоторакс. Клініка, діагностика, лікування.

28. Етіологія та патогенез облітеруючого атеросклерозу та ендартерейту. Клініка, діагностика, лікування.
29. Етіологія, патогенез, клініка та діагностика варикозного розширення вен нижніх кінцівок.
30. Тромбофлебіт нижніх кінцівок. Клініка, діагностика, лікування.
31. Флеботромбоз вен нижніх кінцівок. Клініка, діагностика, лікування.
32. Етапи проведення первинної хірургічної обробки ран. Виді хірургічних швів.

Перелік практичних навичок до підсумкового контролю.

1. Проведення фізикального обстеження пацієнтів.
2. Визначення ключових клінічних та анамнестичних ознак гострої хірургічної патології.
3. Інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень.
4. Обґрунтування та формулювання попереднього діагнозу.
5. Пункція плевральної порожнини при напруженому пневмотораксі.
6. Накладення оклюзійної пов'язки при відкритому пневмотораксі.
7. Новокаїнова блокада при переломах ребер.
8. Фіксація грудної стінки при флотуючих переломах ребер.
9. Способи тимчасової зупинки зовнішніх кровотеч.
10. Проведення місцевої анестезії.
11. Робота у перев'язочній: виконання перев'язок, розкриття гнійників, первинна хірургічна обробка ран, накладання та зняття швів та ін.
12. Визначення показань, види та методи проведення профілактики правця.
13. Невідкладна допомога при опіках та відмороженнях.
14. Проведення штучного дихання та непрямого масажу серця.
15. Оформлення медичної документації. Заповнення амбулаторної картки, листка тимчасової втрати працездатності, посильного листа на МСЕК та ін.
16. Методика проведення пальпації молочної залози.
17. Методика проведення пальцевого дослідження прямої кишки.
18. Методика пальпації щитовидної залози.

Рекомендована література.

1. Базова.

1. Ждан В. М. Амбулаторна хірургія : посібник для лікарів загальної практики / В. М. Ждан, М. В. Ткаченко, М. І. Кравців ; МОЗ України, УМСА. – Полтава : АСМІ, 2018. – 204 с.
2. Хірургія. У 2-х т. : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів]. Т. 1 / за ред. : П. Г. Кондратенка, В. І. Русина ; С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 702 с.
3. Хірургія. У 2-х т. : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів]. Т. 2 / за ред. : П. Г. Кондратенка, В. І. Русина ; С. О. Бойко, О. О. Болдіжар, П. О. Болдіжар [та ін.]. – Вінниця : Нова книга, 2019. – 702 с.

2. Допоміжна.

4. Загальна хірургія : [підручник для студентів вищих навч. закладів МОЗ України] / за ред. Я. С. Березницького, М. П. Захараша, В. Г. Мішалова [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 342 с.
5. Хірургія: Підручник / С.В, Малик, В.П. Польовий, М.В. Трофімов, В.Д. Шейко, та ін; за ред. С.В, Малика – ПП «Нова книга». – Вінниця, 2020. – 440с.
6. Хірургія : підручник у двох томах [для студентів, які навч. у вищих мед. навч. закладах та закладах післядиплом. освіти МОЗ України за спец. "Лікувальна справа" та "Сестринська справа"]. Т. 2 : Спеціальна хірургія / Р. О. Сабадишин, В. О. Рижковський, О. В. Маркович [та ін.]. – Вінниця : Нова Книга, 2018. – 588 с.

Інформаційні ресурси:

Coursera

Lectures by world-class professors and reinforced through interactive exercises.coursera.org

CSurgeries

Library of surgical procedures created by surgeons for surgeons.csurgeries.com

DNA Tube

Videos, animations, and slideshows from scientific studies, lectures, and seminars.dnatube.com

EyeTube

High quality ophthalmic surgical videos and panel discussions.eyetube.net

Free Medical Videos

Archive of popular and engaging medical videos from around the Internet.freemedicalvideos.com

FutureLearn: Healthcare and Medicine

Offers a diverse selection of courses from leading European universities.futurelearn.com -

Geeky Medics

Free videos, revision notes, OSCE guides, and MCQs for medical students.geekymedics.com

GrepMed

Community-sourced medical image and video repository.grepmed.com

HealthTalk.org

Videos of patients sharing real life experiences with various health conditions.healthtalk.org

Khan Academy

Academic videos and lectures on medicine and the healthcare system.khanacademy.org

Mayo Clinic Videos

Surgical procedure videos and interviews with Mayo Clinic doctors, sorted by specialty.medprofvideos.mayoclinic.org

MedicalVideos.com

Library of medical videos covering everything from anesthesia to vascular x-ray imaging.medicalvideos.com

Medscape Video

Expert interviews and perspectives as well as procedure videos.medscape.com

MEDtube

Education platform offering thousands of videos for healthcare professionals.medtube.net

MIT Open CourseWare

Lectures and course materials for students, teachers, and self-learners.ocw.mit.edu

OnlineMedEd

70+ hours of whiteboard lessons covering 250+ topics across 19 specialties. onlinemeded.org

PBS: Health Videos

Free videos from your favorite PBS programs, including NOVA and Frontline.pbs.org

TED Health

Fascinating presentations by the world's leading thinkers and doers.ted.com

The Doctor's Channel

Short and to-the-point video clips on the latest medical news, ideas, and information.thedoctorschannel.com

VuMedi

Physician only site providing thousands of videos from leading institutions. vumedi.com

WebSurg

European site created by surgeons for surgeons, in order to help with surgical training.websurg.com

МОДУЛЬ 3. Виробнича лікарська практика в .о. дільничного педіатра

Опис модуля (анотація)

Виробнича лікарська практика в.о. дільничного педіатра базується на знаннях, отриманих при вивченні дисциплін «Пропедевтика педіатрії», «Педіатрія», продовжує вивчення основних захворювань у дітей, й вдосконалення практичних навичок, що застосовуються у практичній діяльності лікаря-педіатра. Вивчення дисципліни базується на сучасних принципах доказової медицини і стандартах, прийнятих в міжнародній клінічній практиці.

Пререквізити і постреквізити (міждисциплінарні зв'язки)

Модуль 3 Виконання обов'язків дільничного педіатра ґрунтується на попередньому вивченні здобувачами освіти анатомії людини, біологічної та біоорганічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, фармакології й інтегрується з цими дисциплінами, а також на вивченні здобувачами освіти пропедевтичних та клінічних дисциплін медичного профілю: пропедевтики педіатрії, педіатрії з неонатологією та дитячими інфекційними хворобами та інтегрується з цими дисциплінами.

Знання, які отримані при вивченні модулів будуть використані в подальшій професійній діяльності.

Тематичний план практичних занять

№№/зп	Назва теми	Кіл-ть годин
	Модуль 3. Виробнича лікарська практика в.о. дільничного педіатра	28
1	Проведення обстеження здорових і хворих дітей.	4
2	Оцінка даних клінічного (загальний аналіз крові, сечі, калу), і біохімічного дослідження хворих (вміст білка крові та його фракції, гострофазові показники, сечовина і креатинін крові, електроліти, глюкоза, білірубін крові та його фракції, коагулограма, ліпідний профіль крові), мікробіологічного дослідження біологічних рідин та виділень, полімеразної ланцюгової реакції, імуноферментного аналізу, загальний аналіз стернального пунктату та спинномозкової рідини.	4
3	Оцінка даних інструментаних методів дослідження: рентгенодослідження органів грудної клітки, черевної порожнини, суглобів, КТ ЦНС, рентгенконтрастної ангіографії, ЕКГ, ехокардіографії, УЗД органів черевної порожнини.	4
4	Знання термінів проведення профілактичних щеплень. Показання і протипоказання до вакцинації.	4

5	Обґрунтування і формулювання клінічного діагнозу.	4
6	Трактування загальних принципів лікування, первинна і вторинна профілактика при основних дитячих захворюваннях в амбулаторних умовах.	4
7	Допомога при невідкладних станах у дітей (судомний і гіпертермічний синдроми, колапс, набряк легень, бронхоспазм, астматичний статус, гостра серцева недостатність, інфекційно-токсичний шок, гостра ниркова недостатність, гостра печінкова недостатність, гостра наднирковозалозна недостатність, ускладнення вакцинації і лікарської терапії: кропивниця, набряк Квінке, анафілактичний шок; кетоацидотична кома, гіпоглікемічна кома, кровотечі та інш.)	4

Самостійна робота

№№/зп	Зміст самостійної підготовки	Кількість годин
Модуль 3. В.о. дільничного педіатра		
1	Структура та організація роботи дільниці дитячої поліклініки. 1. Структура педіатричної дільниці. 2. Документація дільничного педіатра. 3. Участь в оформленні основних документів у роботі дільничного педіатра. 4. Діагностика і лікування основних дитячих захворювань в амбулаторних умовах. 5. Показання до планової та ургентної госпіталізації дітей в амбулаторній практиці.	5
2	Участь у веденні поліклінічного прийому. 1. Оцінка фізичного та нервово-психічного розвитку дитини. 2. Оцінка стану здоров'я дитини. 3. Складання раціону харчування здорової дитини. 4. Участь у проведенні профілактичних заходів та диспансеризації дітей із захворюваннями різних систем організму. 5. Методика загартування дітей раннього віку та дітей, які часто хворіють. 6. Участь у системі патронажу за дітьми. 7. Проведення санітарно-просвітницької роботи. 8. Психологічний та мовний контакт зі здоровими та хворими дітьми, будування вірних взаємовідносин з батьками хворої дитини. 9. Участь у наданні невідкладної допомоги дітям на дошпитальному етапі. 10. Участь у проведенні вакцинації дітей в умовах поліклініки. 11. Участь у наданні невідкладної допомоги дітям з поствакцинальними ускладненнями.	10
	Разом	15

Індивідуальні завдання

Підготовка та проведення бесід із хворими дітьми та їх батьками:

- Роль вітаміну Д для організму дитини раннього віку,
- Переваги природного вигодовування,
- Загартування дитини раннього віку,
- Анемії у дітей: що варто знати батькам
- Цукровий діабет у дітей,
- Проблема дитячого ожиріння.

Перелік теоретичних питань до підсумкового контролю

1. Принципи організації надання медичної допомоги дітям в амбулаторних умовах.
2. Клініка, лабораторно-інструментальна діагностика і тактика лікування основних дитячих хвороб в амбулаторних умовах.
3. Принципи організації вакцино профілактики інфекційних хвороб в Україні.
4. Система диспансерного нагляду за здоровими і хворими дітьми.
5. Застосування принципів етики та деонтології в педіатрії.

Перелік практичних навичок з дисципліни

1. Проводити опитування і фізикальне обстеження хворих та аналіз їх результатів
2. планувати схеми обстеження конкретного хворого залежно від особливостей клінічного перебігу захворювання.
3. Аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження.
4. Визначати провідні патологічні симптоми і синдроми при найбільш поширених захворюваннях.
5. Проводити диференціальну діагностику та ставити попередній діагноз найбільш поширених захворювань.
6. Тракувати загальні принципи лікування, реабілітації і профілактики найбільш поширених захворювань у дітей.
7. Оволодіти методами діагностики та надання невідкладної допомоги на дошпитальному етапі.
8. Оволодіти необхідними медичними маніпуляціями.
9. Ознайомитись із веденням медичної документації в поліклініці.
10. Оволодіти морально-деонтологічними принципами медичного фахівця та принципами фахової субординації .

Рекомендована література

Базова :

1. Педіатрія: [підруч.для студентів вищих мед. навч. закладів IV рівня акредитації]/за ред. О.В.
2. Тяжкої ; О. В. Тяжка, Н. Г. Горовенко, С.О.Крамарєв [та ін.]; МОЗ України, Нац. мед. ун-т ім. О.О.Богомольця. –Вид. 5-те, випр. та доп. –Вінниця : Нова Книга, 2018. –1150 с

3. Основи педіатрії за Нельсоном: переклад 8-го англійського видання: у 2 томах / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман. – Київ, ВСВ «Медицина», 2019. – Т.1. – 377 с.- Т.2. – 425 с.
4. Неонатологія. У 3-х т. : підручник. Т. 1/за ред. Т. К. Знаменської ; Т. К. Знаменська, Ю. Г. Антипкін, М. Л. Аряєв [та ін.] ; НАМН України, Ін-т педіатрії, акушерства і гінекології ім. О. М. Лук'янової, Асоц. неонатологів України. - Львів : Видавець Марченко Т. В., 2020. - 407 с.

Додаткова:

5. Клінічне обстеження дитини: навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів/О.В. Катілов,
6. Д. В. Дмитрієв, К. Ю. Дмитрієва, С. Ю. Макаров. - Вінниця : Нова книга, 2017. - 518 с.
7. Алгоритми виконання маніпуляцій в неонатології. Навчальний посібник. Похилько В.І., Цвіренко С.М., Чернявська Ю.І. – ТОВ Видавництво «Миргород», 2019. – 107 с.

Інформаційні ресурси :

Накази МОЗ <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>

Асоціація неонатологів України <https://neonatology.org.ua/association/about> Українська

Академія Педіатричних спеціальностей <https://www.uaps.org.ua/>

Міністерство охорони здоров'я України <https://moz.gov.ua/>

Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int/>

Американська академія педіатрів <https://www.aap.org/en-us/Pages/Default.aspx>

Модуль 4. Виробнича лікарська практика з акушерства. (виконуючий обов'язки лікаря пологового відділення)

Міждисциплінарні зв'язки: акушерство і гінекологія як навчальна дисципліна базується на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти при вивченні: медичної біології; анатомії людини; фізіології; патофізіології; гістології, цитології та ембріології; мікробіології, вірусології та імунології; фармакології; внутрішньої медицини, в тому числі ендокринології, медичної генетики; загальної хірургії й інтегрується з цими дисциплінами.

Знання, уміння і навички, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Акушерство і гінекологія» можуть бути використані здобувачами вищої освіти після закінчення вивчення даної дисципліни під час проходження виробничої практики.

1. Мета :

Метою проведення лікарської практики з *акушерства* є: придбання знань з фізіологічного та патологічного акушерства, засвоєння загальних принципів ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду, вміння аналізувати акушерську ситуацію, використовувати основні та додаткові методи дослідження, демонструвати відпрацьовані вміння та навички, які окреслені освітньо-професійною програмою підготовки фахівців за спеціальністю 222 «Медицина».

Основними завданнями під час проходження практики з акушерства є:

- вивчення структури і принципів роботи пологового будинку, основних показників роботи акушерського стаціонару;
- проведення об'єктивного обстеження вагітної, роділлі, породіллі;
- оцінювання важкості патологічних станів під час вагітності у пологах і післяпологовому періоді;

- надання першої медичної допомоги при акушерській патології.
- проведення медичних маніпуляцій та процедур

Тематичний план практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 4. Виробнича лікарська практика з акушерства. (виконуючий обов'язки лікаря пологового відділення)		
Змістовий модуль 1. Принципи організації надання медичної допомоги вагітним, роділлям та породіллям в Україні. Основні обов'язки та професійні дії лікаря пологового відділення.		
1.	Структура та організаційні заходи роботи лікаря пологового відділення.	3
2.	Діагностика ранніх та пізніх строків вагітності. Методи обстеження вагітної. Визначення стандартного обстеження вагітних, роділь та породіль.	4
3	Ведення фізіологічних пологів (визначення початку пологів, клінічний перебіг пологів, ведення пологів) та післяпологового періоду (клініка та ведення).	4
Змістовий модуль 2. Клінічна, лабораторно - інструментальна діагностика і тактика лікування ускладнень вагітності, пологів, післяпологового періоду в умовах акушерського стаціонару.		
4.	Особливості надання акушерської допомоги в пологах та післяпологовому періоді (багатоплідна вагітність, дистрес плода, аномалії скоротливої діяльності матки).	4
5.	Надання невідкладної медичної допомоги в акушерстві (акушерські кровотечі, прееклампсія, еклампсія, пологовий травматизм матері та плода).	4
6.	Принципи етики та деонтології у практиці лікаря пологового відділення.	3
7.	Підсумковий контроль за модулями 1-4.	4

7. Самостійна робота

Основними видами самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час проходження виробничої лікарської практики з **акушерства** є:

- позааудиторна підготовка до практичних занять та підсумкового контролю;
- опанування практичними навичками лікаря; – робота в відділенні патології вагітних і в пологовому відділенні .

Модуль 4. Виробничої лікарської практики з акушерства		
1.	Підготовка до практичних занять	5
2.	Робота в відділенні патології вагітних і в пологовому відділенні для засвоєння та відпрацювання практичних навичок	6
3.	Підготовка до підсумкового контролю	4
Усього з модуля 4		15

Перелік теоретичних питань для підготовки до підсумкового контролю

Модуль 4. Виробнича лікарська практика з акушерства. (виконуючий обов'язки лікаря пологового відділення)

- фізіологія вагітності, методи обстеження вагітних; перебіг фізіологічної та патологічної вагітності, пологів та післяпологового періоду;
- сучасні стандарти надання допомоги при невідкладній акушерській патології;
- перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду у жінок з екстрагенітальною патологією;
- оперативні втручання в акушерстві;
- післяпологові септичні захворювання;
- принципи ведення вагітності і пологів у жінок з ВІЛ;
- знати сучасні методи контрацепції у післяпологовому періоді;
- анатомо-фізіологічні особливості періоду новонародженості, концепція грудного вигодовування. Переваги сумісного перебування матері та дитини.

Перелік практичних навичок, які має засвоїти здобувач вищої освіти при вивченні модуля .

Модуль 4. Виробнича лікарська практика з акушерства. (виконуючий обов'язки лікаря пологового відділення)

1. Збір анамнезу у вагітної, роділлі та породіллі.
2. Зовнішнє акушерське обстеження вагітних, вимірювання розмірів таза, визначення справжньої кон'югати.
3. Встановлення строку вагітності (за даними анамнезу та об'єктивного дослідження), визначення передбачуваного строку пологів.
4. Визначення гестаційного віку плода і його маси.
5. Особливості ведення фізіологічних пологів.
6. Особливості надання акушерської допомоги в пологах та післяпологовому періоді.
7. Визначення стану новонародженого за шкалою Апгар. Оцінка стану плода.
8. Первинний туалет новонародженого.
9. Оформлення медичної документації в акушерстві.
10. Внутрішнє акушерське дослідження при доношеній, переношеній вагітності та передчасних пологах.
11. Складання схеми медикаментозної корекції аномалій пологової діяльності.

12. Оцінка результатів амніоскопії, амніоцентезу, інтерпретація КТГ, УЗД.
13. Надання допомоги при невідкладних станах в акушерстві: еклампсії, акушерських кровотечах, післяпологових септичних ускладненнях.

Рекомендована література:

Базова :

1. Акушерство та гінекологія: у 4 т. : національний підручник/ Кол. авт.; за ред. Акад. А44 НАМН України, проф. В.М. Запорожана.- т. 1 Акушерство/ В.М.
2. Запорожан, В.К. Чайка, Л.Б. Маркін та ін.; за ред. Акад. НАМН України, проф. В.М. Запорожана. – К.: ВСВ "Медицина", 2013. – 1032 с. + 4 с. 2.Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. Книга 1. Акушерство: підручник / В.І.
3. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. — 4-е видання, К..Медицина, 2020.- 424 с.
4. Сучасні підходи до ведення пологів та післяпологового періоду при патологічному перебігу вагітності. Под ред. Громової А.М. , Нестеренко Л.А., Полтава, 2016 р.

Допоміжна :

5. За ред.В.М. Запорожана Акушерство та гінекологія.: у 4-х т. Т.1: Акушерство: підручник. 2013, К.: Медицина, укр
6. Запорожан В.М. Акушерство і гінекологія.: підручник. В 2-х ч.2000, К.: Здоров'я, укр.
7. Громова А.М. та ін. Акушерство і гінекологія, підручник для стомат. ф-ту. 2002, П.:
8. Дивосвіт, укр.
9. Актуальні питання патологічного акушерства в тестових завданнях: навч.
10. посіб. для студ. мед. ф-тів ВМНЗ III-IV р. а., лікарів-інтернів / [І. В. Каліновська, О. М. Юзько, К. М. Лісова та ін.] ; М-во охорони здоров'я України, ВДНЗ України "Буковин. держ. мед. ун-т", Каф. акушерства та гінекології. - Чернівці : БДМУ, 2019. - 109 с. : іл.
11. Неонатологія / за ред. В.М. Запорожана. - 2 - ге вид. - К. : Медицина, 2018. - 928 с.

Розділ «Практикум функціональної діагностики»

Мета розділу: Засвоєння студентами теоретичних знань та формування умінь і практичних навичок щодо визначення діагностичних можливостей функціональних методів дослідження у внутрішній медицині, показів і протипоказів, методики проведення, алгоритмів трактування отриманих результатів з подальшою інтерпретацією характеру і тяжкості порушень функції органів пацієнтів на різних етапах захворювання, формування уявлення про взаємозв'язок між виявленими інструментальними змінами та патогенезом і клінічними проявами захворювання.

1. Орієнтовна структура «Практикум функціональної діагностики»

Теми занять:	Практичі заняття	СРС
Тема 1: Методи функціональної діагностики в пульмонології Структура і функції дихальної системи. Основні методи функціональної діагностики захворювань дихальної системи, інтерпретація їх результатів (спірографія; пневмотахометрія; пікфлоуметрія; крива «потік-об'єм»)	5	3

форсованого видиху. Показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів.		
Тема 2: Бронхоспазмолітична і провокаційна проби: показання та протипоказання для проведення; методика виконання; інтерпретація результатів. Поняття про бодіплетизмографію: показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів. Оцінка бронхіального опору та газоаналізу повітря, що видихається: показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів.	5	3
Тема 3: Методи функціональної діагностики в гастроентерології Структура і функції травної системи. Основні методи функціональної діагностики захворювань системи травлення, інтерпретація результатів (рН-метрія, дихальні тести, відеокапсульна ендоскопія, електрогастроентерографія, ендорадіозондування). Показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів.	5	3
Тема 4: Гастрокардіомоніторинг, манометрія ШКТ. Оральний глюкозо-толерантний тест, тест на визначення всмоктування заліза: показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів.	5	3
Тема 5: Електрофізіологічні методи обстеження: електрокардіографічний метод обстеження. ЕКГ в нормі. Основні властивості серця (автоматизм; провідність; збудливість, скоротливість та рефрактерність). Електрокардіографічні відведення (стандартні; підсилені; грудні). Методика реєстрації ЕКГ. Електрофізіологічні основи ЕКГ. Характеристика ЕКГ в нормі (зубці, інтервали, сегменти). Визначення електричної осі серця. Аналіз електрокардіограми.	5	3
Тема 6: ЕКГ при гіпертрофії різних відділів серця. Ознаки гіпертрофії лівого і правого передсердь. Ознаки гіпертрофії лівого і правого шлуночків, комбінована гіпертрофія шлуночків. Перенавантаження шлуночків. Зміни ЕКГ при емболії легеневої артерії та гострому легеневому серці, хронічному легеневому серці, набутих вадах серця, гіпертонічній хворобі, кардіоміопатії.	5	3
Тема 7: ЕКГ при порушенні ритму серця ЕКГ при порушеннях ритму серця: порушення автоматизму СА-вузла, ектопічні (гетеротопні) ритми, обумовлені переважанням автоматизму ектопічних центрів, ектопічні (гетеротопні) цикли і ритми, переважно зв'язані з порушенням автоматизму (екстрасистолія, пароксизмальна тахікардія, тріпотіння передсердь, фібриляція передсердь, тріпотіння і фібриляція шлуночків).	5	4
Тема 8 : ЕКГ при порушенні провідності серця .ЕКГ при порушенні функції провідності серця (синоатріальна блокада; внутрішньопередсердна блокада; атріовентрикулярні блокади I-III ступеню; синдром Морганьї-Адамса-Стокса; синдром Фредеріка; блокади ніжок і гілок пучка Гіса; синдроми передчасного збудження шлуночків). ЕКГ при імплантованому кардіостимуляторі: графіка ЕКЗ в залежності від типу імплантованого пристрою.	5	4

<p>Тема 9: ЕКГ при інфаркті міокарда .Електрофізіологічні еквіваленти ішемії, пошкодження і некрозу серцевого м'яза на ЕКГ. ЕКГ при інфаркті міокарда з зубцем Q. ЕКГ при інфаркті міокарда без зубця Q. ЕКГдіагностика локалізації інфаркту міокарда. ЕКГ-діагностика стадії інфаркту міокарда. ЕКГдіагностика ускладнень інфаркту міокарда.</p>	5	4
<p>Тема 10: Електрофізіологічні методи обстеження: електроміографія, електроенцефалографія. Нейрофізіологічні основи методу електроміографії, механізм формування електроміограми, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, нормальні та патологічні характеристики ЕМГ при відведенні поверхневими електродами, електроміографічні дані при основних типах ураження нервово-м'язового апарату (ураження м'язового волокна, порушення нервово-м'язової передачі, ураження периферичних нервових стовбурів). Нейрофізіологічні основи методу електроенцефалографії, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, нормальна ЕЕГ дорослої здорової людини, патологічні види активності дорослої людини, зміни ЕЕГ в циклі неспання – сон, особливості ЕЕГ при основних захворюваннях центральної нервової системи (епілепсія, пухлини і запальні захворювання мозку, судинні захворювання, черепно-мозкова травма).</p>	5	4
<p>Тема 11: Добове моніторування артеріального тиску (ДМАТ) Методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, інтерпретація отриманих результатів. Переваги та недоліки осцилометричного і аускультативного методів вимірювання артеріального тиску. Роль ДМАТ у діагностиці артеріальної гіпертензії. Аналіз результатів ДМАТ: Середні показники САТ, ДАТ, середнього АТ; Максимальні і мінімальні показники АТ в різні періоди доби; Індекс часу гіпертензії (ІЧГ); Індекс площі гіпертенз; варіабільність АТ; Ступінь нічного зниження АТ (циркадний профіль АТ); Ступінь та швидкість ранкового підвищення АТ; Індекс ригідності артерій; Циркадний індекс частоти серцевих скорочень.</p>	5	4
<p>Тема 12 :Холтерівське моніторування ЕКГ: методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, основні етапи аналізу записів холтерівського моніторування, нормальні показники холтерівського моніторування, інтерпретація отриманих результатів холтерівського моніторування ЕКГ.</p>	5	4
<p>Тема 13: Ехокардіографія (ЕхоКГ). Трансторакальна ехокардіографія: стандартні позиції, анатомічні норми в ехокардіографії, показники систолічної і діастолічної функції ЛШ. Тканинна доплерографія. Через стравохідна ехокардіографія, стрес – ехокардіографія. Основи методів, діагностична цінність, покази і протипокази до проведення, інтерпритація результатів.</p>	4	4
<p>Тема 14 :Ехокардіографія у діагностиці захворювань серця: ішемічної хвороби серця, артеріальної гіпертензії, міокардитів, перикардитів, вроджених і набутих вад клапанів серця, захворювань аорти. Можливості візуалізації, аналіз отриманих даних.</p>	4	4

Тема 15 :Денситометрія: фізіологічні основи методу, методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, інтерпретація результатів .	4	4
Тема 16: Полісомнографія: основи методу, методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, використання полісомнографічного дослідження для діагностики синдрому обструктивного апное сну (СОАС) у дорослих.	4	4
Тема 17: Термографія: фізичні основи методу, фізіологічні основи терморегуляції, методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, характеристика термограм тіла людини, інтерпретація отриманих результатів при захворюваннях внутрішніх органів.	4	4
Тема 18. Практико-орієнтований диференційований залік	4	4
Всього годин:	84	66

1. Тематичний план практичних занять

Тема 1. Методи функціональної діагностики в пульмонології .
«Методи функціональної діагностики в пульмонології» Структура і функції дихальної системи. Основні методи функціональної діагностики захворювань дихальної системи, інтерпретація їх результатів (спірографія; пневмотахометрія; пікфлоуметрія; крива «потік-об'єм» форсованого видиху. Показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів. Вивчення даної теми передбачає роботу у кабінеті функціональної діагностики, аналіз спірографій та їх обговорення.
Тема 2. Бронхоспазмолітична і провокаційна проби в пульмонології
«Бронхоспазмолітична і провокаційна проби в пульмонології». Показання та протипоказання для проведення; методика виконання; інтерпретація результатів. Поняття про бодіплетізмографію: показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів. Оцінка бронхіального опору та газоаналізу повітря, що видихається: показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів. Вивчення даної теми передбачає роботу в кабінеті функціональної діагностики.
Тема 3. Методи функціональної діагностики в гастроентерології .
« Методи функціональної діагностики в гастроентерології» Структура і функції травної системи. Основні методи функціональної діагностики захворювань системи травлення, інтерпретація результатів (рН-метрія, дихальні тести, відеокапсульна ендоскопія, електрогастроентерографія, ендорадіозондування). Показання та протипоказання для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів. Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики.

Тема 4. «Гастрокардіомоніторинг, манометрія ШКТ. Оральний глюкозо толерантний тест, тест на визначення всмоктування заліза».

«Гастрокардіомоніторинг, манометрія ШКТ. Оральний глюкозо толерантний тест, тест на визначення всмоктування заліза».

Покази та протипокази для проведення, методика виконання, інтерпретація результатів.

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики.

Тема 5. Електрофізіологічні методи обстеження: електрокардіографічний метод обстеження. ЕКГ в нормі.

«Електрофізіологічні методи обстеження: електрокардіографічний метод обстеження. ЕКГ в нормі».

Основні властивості серця (автоматизм; провідність; збудливість, скоротливість та рефрактерність).

Електрокардіографічні відведення (стандартні; підсилені; грудні). Методика реєстрації ЕКГ.

Електрофізіологічні основи ЕКГ. Характеристика ЕКГ в нормі (зубці, інтервали, сегменти).

Визначення електричної осі серця. Аналіз електрокардіограми .

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики.

Тема 6. ЕКГ при гіпертрофії різних відділів серця.

«ЕКГ при гіпертрофії різних відділів серця».

Ознаки гіпертрофії лівого і правого передсердь. Ознаки гіпертрофії лівого і правого шлуночків, комбінована гіпертрофія шлуночків. Перенавантаження шлуночків. Зміни ЕКГ при емболії легеневої артерії та гострому легеневому серці, хронічному легеневому серці, набутих вадах серця, гіпертонічній хворобі, кардіоміопатії.

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики.

Тема 7. ЕКГ при порушенні ритму серця.

«ЕКГ при порушенні ритму серця»

ЕКГ при порушеннях ритму серця: порушення автоматизму СА-вузла, ектопічні (гетеротопні) ритми, обумовлені переважанням автоматизму ектопічних центрів, ектопічні (гетеротопні) цикли і ритми, переважно зв'язані з порушенням автоматизму (екстрасистоля, пароксизмальна тахікардія, тріпотіння передсердь, фібриляція передсердь, тріпотіння і фібриляція шлуночків).

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики.

Тема 8. ЕКГ при порушенні провідності серця

«ЕКГ при порушенні провідності серця»

ЕКГ при порушенні функції провідності серця (синоатріальна блокада; внутрішньопередсердна блокада; атріовентрикулярні блокади I-III супеню; синдром Морганьї-Адамса-Стокса; сидром Фредеріка; блокади ніжок і гілок пучка Гіса; синдроми передчасного збудження шлуночків). ЕКГ при імплантованому кардіостимуляторі: графіка ЕКЗ в залежності від типу імплантованого пристрію.

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики.

Тема 9. ЕКГ при інфаркті міокарда

<p>«ЕКГ при інфаркті міокарда»</p> <p>Електрофізіологічні еквіваленти ішемії, пошкодження і некрозу серцевого м'яза на ЕКГ. ЕКГ при інфаркті міокарда з зубцем Q. ЕКГ при інфаркті міокарда без зубця Q. ЕКГ діагностика локалізації інфаркту міокарда. ЕКГ-діагностика стадії інфаркту міокарда. ЕКГ діагностика ускладнень інфаркту міокарда. Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики.</p>
<p>Тема 10. Інші електрофізіологічні методи обстеження: електроміографія, електроенцефалографія</p>
<p>«Інші електрофізіологічні методи обстеження: Електроміографія, електроенцефалографія»</p> <p>Електроміографія: нейрофізіологічні основи методу, механізм формування електроміограми, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, нормальні та патологічні характеристики ЕМГ при відведенні поверхневими електродами, електроміографічні дані при основних типах ураження нервово-м'язового апарату (ураження м'язового волокна, порушення нервово-м'язової передачі, ураження периферичних нервових стовбурів). Електроенцефалографія: нейрофізіологічні основи методу, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, нормальна ЕЕГ дорослої здорової людини, патологічні види активності дорослої людини, зміни ЕЕГ в циклі неспання – сон, особливості ЕЕГ при основних захворюваннях центральної нервової системи (епілепсія, пухлини і запальні захворювання мозку, судинні захворювання, черепно-мозкова травма). Вивчення даної теми передбачає роботу у кабінеті функціональної діагностики, кабінеті електроміографії, електроенцефалографії</p>
<p>Тема 11 Добове моніторування артеріального тиску (ДМАТ)</p>
<p>«Добове моніторування артеріального тиску (ДМАТ)»</p> <p>Методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, інтерпретація отриманих результатів. Переваги та недоліки осцилометричного і аускультативного методів вимірювання артеріального тиску. Роль ДМАТ у діагностиці артеріальної гіпертензії. Аналіз результатів ДМАТ: Середні показники САТ, ДАТ, середнього АТ; Максимальні і мінімальні показники АТ в різні періоди доби; Індекс часу гіпертензії (ІЧГ); Індекс площі гіпертензії; варіабільність АТ; Ступінь нічного зниження АТ (циркадний профіль АТ); Ступінь та швидкість ранкового підвищення АТ; Індекс ригідності артерій; Циркадний індекс частоти серцевих скорочень. Вивчення даної теми передбачає роботу в кабінеті функціональної діагностики, підбірка результатів ДМАТ.</p>
<p>Тема 12. Холтерівське моніторування ЕКГ</p>
<p>«Холтерівське моніторування ЕКГ». Методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, основні етапи аналізу записів холтерівського моніторування, нормальні показники холтерівського моніторування, інтерпретація отриманих результатів холтерівського моніторування ЕКГ. Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики. Підбірка результатів 24 годинного запису ЕКГ, їх інтерпретація і обговорення</p>
<p>Тема 13. Метод Ехокардіографії (ЕхоКГ)</p>

Ехокардіографія (ЕхоКГ). Трансторакальна ехокардіографія: стандартні позиції, анатомічні норми в ехокардіографії, показники систолічної і діастолічної функції ЛШ. Тканинна доплерографія. Через стравохідна ехокардіографія, стрес – ехокардіографія. Основи методів, діагностична цінність, покази і протипокази до проведення, інтерпритація результатів. Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики. Освоїти навички виконання та читання результатів обстежень.

Тема 14 Ехокардіографія у діагностиці захворювань серця

«Ехокардіографія у діагностиці захворювань серця»: ішемічної хвороби серця, артеріальної гіпертензії, міокардитів, перикардитів, вроджених і набутих вад клапанів серця, захворювань аорти. Можливості візуалізації, аналіз отриманих даних.

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики. Освоїти навички виконання та читання результатів обстежень.

Тема 15. Метод денситометрії.

«Метод денситометрії». Фізіологічні основи методу, методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, інтерпретація результатів

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики. Освоїти навички виконання та читання результатів обстежень.

Тема 16. Метод полісомнографії.

«Метод полісомнографії». Основи методу, методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, використання полісомнографічного дослідження для діагностики синдрому обструктивного апное сну (СОАС) у дорослих.

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики. Освоїти навички виконання та читання результатів обстежень.

Тема 17. Метод термографії.

«Метод термографії». Фізичні основи методу, фізіологічні основи терморегуляції, методика проведення дослідження, основні показання та протипоказання для проведення обстеження, характеристика термограм тіла людини, інтерпретація отриманих результатів при захворюваннях внутрішніх органів.

Вивчення даної теми передбачає роботу в в кабінеті функціональної діагностики. Освоїти навички виконання та читання результатів обстежень.

Тема 18. Практико-орієнтований диференційований залік

ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Види СРС	Кількість годин	Види контролю
Підготовка до практичних занять	34	Поточний контроль, залік

Виконання індивідуальної роботи: виконання та трактування результатів інструментальних досліджень відповідно до тем практикуму	28	Залік
Підготовка до підсумкового контролю	4	Диф.Залік
Всього	66	

Рекомендована література до розділу « Практикум функціональної діагностики»

Основна література :

1. Передерій В. Г. Основи внутрішньої медицини: підручник. Т. 2. Захворювання системи кровообігу. Ревматичні хвороби. Захворювання нирок. Загальні питання внутрішньої медицини / В. Г. Передерій, С. М. Ткач. - Вінниця: Нова Книга, 2018. - 784 с.
2. Передерій В. Г. Основи внутрішньої медицини: підручник. Т. 3. Диференціальний діагноз і ведення хворих у клініці внутрішньої медицини. Гострі та невідкладні стани у клініці внутрішньої медицини / В.Г. Передерій, С.М. Ткач. - Вінниця: Нова Книга, 2018
3. Передерій В.Г., Ткач С.М. Основи внутрішньої медицини. Підручник. Том 1. Захворювання органів дихання, захворювання органів травлення, захворювання системи крові і кровотворних органів, захворювання ендокринної системи. – Вінниця: Нова книга, 2009 – 640с.
4. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 1. Розділи 1-8: підручник /Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – 2019. - Вид-во «Медицина» - 680с.
5. Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9-24: підручник /Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – 2019. - Вид-во «Медицина» - 584с.

Допоміжна література

6. Свінцицький А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини : навч. посіб. для лікарів-інтернів і студентів мед. закл. вищ. освіти / А. С. Свінцицький. Київ : Медицина, 2019. - 1007 с.

Інформаційні ресурси :

7. <https://empendium.com/ua/>
8. Український портал функціональної діагностики. Режим доступу: <https://fd.org.ua/>

Офіційна доказова практично-орієнтована медична інформація, яку містять видання:

1. АМА (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
2. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
3. American Academy of Pediatrics Policy (AAP Policy) Clinical Practice Guidelines <https://www.aap.org>
4. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
5. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
6. American Heart Association <http://news.heart.org/>
7. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
8. Brain Trauma Foundation (BTF) <https://www.braintrauma.org/http://www.trauma.org/>
9. Eastern Association for the Surgery of Trauma <https://www.east.org/>

10. European Pediatric Association, the Union of National European Pediatric Societies and Associations (EPA/UNEPSA) <http://www.epa-unepsa.org/>
11. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
12. <http://www.mozdocs.kiev.ua>
13. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
14. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
15. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
16. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
17. National Institute for Health and Clinical Excellence (NICE) <https://www.nice.org.uk/>
18. Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
19. The Association of the Scientific Medical Societies in Germany <http://www.awmf.org>
20. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library
21. The European Society for Emergency Medicine <https://www.eusem.org/>
22. The Finnish Medical Society Duodecim <https://www.duodecim.fi/>
23. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
24. The National Association of Emergency Medical Technicians (NAEMT) <http://www.naemt.org/>
25. The National Association of State EMS <https://www.nasemso.org/>
26. The National Health and Medical Research Council (NHMRC) <https://www.nhmrc.gov.au>
27. Up To Date <http://www.uptodate.com> Western Trauma Association <https://westerntrauma.org/>

Методи навчання

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задачі. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, пошуковий, дослідницький.

1. Словесні методи: бесіда;
2. Наочні методи: ілюстрація, демонстрація, демонстрація біля ліжка хворого;
3. Практичні методи: виконання практичних робіт та розв'язання ситуаційних завдань для вироблення вмінь та навичок; симуляційне навчання.
4. Самостійна робота студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу
5. Використання контрольно-навчальних комп'ютерних програм
6. Інноваційні методи навчання: : Case-based learning (Навчання через аналіз клінічного випадку, ситуації); мозковий штурм; навчальна дискусія; навчальні дебати; рольова гра; навчання в команді (Team-based learning); обмін думками (think-pair-share).

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: практичні заняття; самостійна робота студентів.

Методи контролю

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Формами поточного контролю є: усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда; **практична перевірка сформованих професійних умінь** (проводиться за результатами розв'язування клінічних кейсів, роботи з медичною документацією, виконання практичних навичок, роботи біля ліжка хворого); **тестовий контроль** («відкриті» та «закриті» тестові завдання).

Поточний контроль є обов'язковим. Під час оцінювання засвоєння кожної теми з усіх дисциплін навчального плану за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною шкалою) з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання з

дисципліни. Враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Викладач проводить опитування кожного студента у групі на кожному занятті і виставити оцінку в журналі обліку відвідувань та успішності студентів за традиційною шкалою («5», «4», «3», «2»).

При оцінюванні поточної навчальної діяльності студента 20% оцінки становить самостійна робота студента, яка враховує знання теми самостійного заняття і виконання роботи в зошиті.

Заключний (підсумковий) контроль проводиться:

- у формі письмової контрольної роботи, яка включає тестові завдання, теоретичні питання
- контроль практичних навичок (розв'язування клінічних кейсів, захист історії хвороби, оцінка правильності виконання практичних навичок - практично-орієнтований іспит.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається тестовому та практично орієнтованому контролю.

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмій.

Диференційний залік – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Максимальна кількість балів за дисципліну складає 200 балів. Співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового контролю знань – 60 % та 40 %.

Вивчення дисципліни закінчується підсумковим контролем у вигляді диференційного заліку.

До диф.заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості (відпрацьовані всі пропущені заняття) і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше оцінки «3».

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 120 балів і визначається як сума середнього арифметичного всіх оцінок отриманих в семестрі.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність (за 120-бальною шкалою) в табл. 1.

Таблиця 1.

Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.29	103	3.58	86
4.96	119	4.25	102	3.54	85
4.92	118	4.21	101	3.50	84
4.87	117	4.17	100	3.46	83
4.83	116	4.12	99	3.42	82
4.79	115	4.08	98	3.37	81
4.75	114	4.04	97	3.33	80
4.71	113	4.00	96	3.29	79

4.67	112	3.96	95	3.25	78
4.62	111	3.92	94	3.21	77
4.58	110	3.87	93	3.17	76
4.54	109	3.83	92	3.12	75
4.50	108	3.79	91	3.08	74
4.46	107	3.75	90	3.04	73
4.42	106	3.71	89	3	72
4.37	105	3.67	88	Менше 3	Недостатньо
4.33	104	3.62	87		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80 (мінімальна кількість - не менше 50).

Оцінка з дисципліни визначається комплексно, як сума балів за поточну навчальну діяльність та балів за екзамен.

Із виділених 120 балів за поточну навчальну діяльність на оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, згідно з робочою навчальною програмою, виділяється додатково від 4 до 12 балів. Заохочувальні бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни в кінці її вивчення.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у національну шкалу та систему ЄКТС (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, дифзаліку	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	добре	
150-159	C		
130-149	D	задовільно	
120-129	E		
50-119	FX	незадовільно з можливістю перескладання	не зараховано з можливістю перескладання
0-49	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Методичні розробки лекцій.

2. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час підготовки до практичного заняття та на занятті.

3. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти для вивчення тем, винесених на самостійне опрацювання.

4. Методичні рекомендації з організації проведення виробничої практики.

5. Список рекомендованої літератури.

6. Мультимедійні презентації.

7. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти:

- тести різних рівнів складності;
- тести з банку ліцензійних іспитів «Крок - 2»;
- ситуаційні задачі;
- комп'ютерні контролювальні програми.

8. Відеофільми.

9. Клінічні аналізи.